
David Deutsch (2011) Beginning of Infinity/ URL: <http://loveread.ec/contents.php?id=64844>

Гладкова В.М. (2019) Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття. *Монографія*. К.: Інтерсервіс. 206 с.

Гладкова В.М. Горчакова О.А. Яворська Г.Х. (2012) Основи акмеології для менеджерів освіти : *навч. посіб.* К. : Освіта України. 248 с.

Анжеліка КОКАРЄВА

*кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки
та психології професійної освіти
ДУ «Київський авіаційний інститут»*

Вероніка ПАЗЕНКО

*здобувач 3 курсу ОП «Практична психологія»
ДУ «Київський авіаційний інститут»*

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ ПСИХОЛОГІВ

Сьогодні, одним із ключових етапів у формуванні національної системи вищої освіти в Україні стало впровадження багаторівневої освітньої структури. Відповідно до неї, підготовка бакалаврів триває чотири роки, спеціалістів — один рік, а магістрів — від одного до півтора років. У період 2003–2005 років в Україні розпочалося експериментальне впровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), що здійснювалося через кредитно-модульну організацію навчального процесу. Ця система не була точною копією ЄКТС, а поєднувала європейські підходи з національною модульно-рейтинговою системою. (Фініков, 2012)

У межах європейського простору виникає потреба у створенні зрозумілого для всіх країн інформаційного механізму, який би забезпечував однакове розуміння отриманих кваліфікацій і компетентностей. Саме цю функцію має виконувати Додаток до диплома, що значно полегшує процес визнання освітніх кваліфікацій у країнах Європи.

В українському освітньому середовищі досі існує уявлення, що реформування можливо виключно за рахунок внутрішніх ресурсів і інтелектуального потенціалу, без істотної зовнішньої підтримки. Проте практика показала інше: процес розроблення освітніх стандартів мав передбачати створення ефективних інструментів для оцінювання

результатів навчання (learningoutcomes), але в більшості спеціальностей ці засоби так і не були сформовані з 1998 року.

Підготовка фахівців-психологів у різних країнах відрізняється за тривалістю, структурою та змістом освітніх програм. Наприклад, у європейських країнах типовий термін здобуття психологічної освіти варіюється: в одних він становить п'ять років, а в інших — шість. Водночас у багатьох країнах завершення психологічної освіти може потребувати більше часу, ніж передбачено стандартом. Це пояснюється тим, що студенти мають змогу самостійно визначати навчальне навантаження і темп засвоєння матеріалу. (Фініков, 2012)

Основні психологічні умови, які сприяють ефективному впровадженню європейських стандартів у підготовці психологів:

Система сучасної професійної підготовки майбутніх психологів має бути глибоко інтегрована в європейський освітній простір, відповідаючи його цінностям, стандартам і викликам. У центрі цієї системи перебуває особистісно орієнтований підхід, який визнає унікальність кожного студента, враховує його індивідуальні особливості, освітні потреби, інтереси й прагнення до самореалізації. Такий підхід створює умови для формування внутрішньої мотивації до навчання, активного включення студентів у дослідницьку діяльність, академічну мобільність, участь у міжнародних програмах і проєктах.

Невід'ємною складовою підготовки є формування професійної ідентичності студента, усвідомлення ним ролі психолога в сучасному суспільстві, засвоєння професійної етики, гуманістичних цінностей, а також активна участь у процесах професійної соціалізації. У цьому контексті важливо розвивати критичне мислення, рефлексивність, здатність до автономного навчання, що є фундаментом для подальшого безперервного особистісного та професійного зростання. (Карамушка, 2015)

Особливу роль відіграє розвиток міжкультурної компетентності, яка готує студентів до ефективної міжкультурної взаємодії, толерантного сприйняття різноманіття, володіння англійською мовою в академічному контексті, а також активного включення в інтернаціоналізоване освітнє середовище через академічну мобільність та спільні освітні програми з іноземними університетами.

Не менш важливим є створення психологічно безпечного освітнього середовища, яке передбачає емпатійну взаємодію викладачів зі студентами, відкритість до зворотного зв'язку, підтримку конструктивної комунікації та профілактику академічного стресу й вигорання. Саме таке середовище сприяє формуванню довіри, взаємоповаги та ефективного навчання.

Крім того, акцент робиться на інтеграції теоретичних знань із практикою, що реалізується через практико-орієнтоване навчання, супервізії, стажування, тренінги, які сприяють формуванню прикладних професійних навичок, зокрема в галузі консультування, психодіагностики, психокорекції, а також готовності працювати в мультидисциплінарних командах.

Отже, якісна підготовка психолога в умовах сучасного європейського простору передбачає цілісну модель навчання, що охоплює особистісний розвиток, професійну підготовку, міжкультурну компетентність та здатність до навчання впродовж життя. Такий підхід забезпечує не лише високу професійну компетентність випускника, а й його конкурентоспроможність, мобільність, гнучкість і готовність до ефективної роботи в умовах глобалізованого світу.

Отже, запровадження європейських стандартів вищої освіти вимагає переорієнтації освітнього процесу на розвиток активної, компетентної, морально зрілої особистості-професіонала. Відповідні психологічні умови є критично важливими для успішної підготовки психологів, здатних працювати в умовах європейського освітнього та професійного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Фініков, Т. В. (2012). *Вища освіта України і Болонський процес: розвиток національної моделі*. Київ: Таксон.

Зеркалов, Д. В., & Корольчук, М. С. (2019). *Професійна підготовка майбутніх психологів в умовах євроінтеграційних змін*. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки, (3), 55–61.

Лойко, О. М. (2020). *Формування професійної ідентичності майбутнього психолога*. Психологія і особистість, (1), 102–110.

Карамушка, Л. М. (2015). *Психологічна безпека в освітньому середовищі: наукові засади і практика забезпечення*. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України.